

سرشناسه	: محمدی نیک، الله‌رضا، ۱۳۴۸ -
عنوان و نام پدیدآور	: بویراحمد مهد علم، حماسه و غیرت/ تالیف الله‌رضا محمدی‌نیک.
مشخصات نشر	: تهران : زیتون سبز، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۳۱۷ ص.: مصور (رنگی).
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۷۰۹۶-۴۴-۴
موضوع	: ملک‌حسینی، سید کرامت‌الله، ۱۳۰۳ - ۱۳۹۱ -- سرگذشتنامه
موضوع	: بویراحمد -- تاریخ -- قرن ۱۳ ق. ۱۴
موضوع	: ۱۹-۲۰th -- History -- Boyr - Ahmad (Iran) -- centuries
موضوع	: بویراحمد -- سرگذشتنامه
موضوع	: Boyr - Ahmad (Iran) -- Biography
رده‌بندی کنگره	: ۲/۵۵BP ۱۳۹۸ ۳۷۳م/
رده‌بندی دیوپی	: ۲۹۷/۹۹۸
شماره	: ۵۶۶۷۸۱۰
کتابشناسی	: کتابشناسی

بویراحمد مهد علم، حماسه و غیرت

نویسنده: الله‌رضا محمدی‌نیک

تعداد صفحات: ۳۲۰

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۸

ویراستار: صدراله طیبی

صفحه آرای و طراحی جلد: صدراله طیبی

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۰۹۶-۴۴-۴

ناشر: انتشارات زیتون سبز

قیمت: ۸۰۰۰۰ تومان

همه‌ی حقوق برای ناشر محفوظ است!

نشانی نشر: تهران، خیابان انقلاب، بین ویلا و حافظ، خیابان پور موسی، کوچه بامشاد،

پلاک ۲، واحد ۱ - کد پستی: ۱۵۹۹۶۱۷۷۱۱ تلفن: ۸۸۹۴۸۸۲۰-۲۱

فهرت مطالب

صفحه	عنوان
۱۳	پیش گفتار
۱۵	دیباجه
۱۷	فصل اول : حضرت آیت الله ملک حسینی (رحمه الله علیه)
۱۸	زندگی پند آموز حضرت آیت الله ملک حسینی (آقای ایل)
۲۶	مردم و آیت الله ملک حسینی
۳۰	مهندس بید هبت الدین ملک حسینی مدیر برنامه ریزی دفتر آیت اله ملک حسینی
۳۱	شرکت حضرت آیت الله ملک حسینی در مراسم فاتحه
۳۱	بدترین و بهترین خاربه به نعل از مستر هانس جامعه شناس اتریشی
۳۲	دعوت مردم از حضرت آیت الله ملک حسینی برای مهمانی
۳۴	بصیرت حضرت آیت الله ملک حسینی
۳۵	دیدار مسولین کشوری از استان سیلوین و بویراحمدا و حضرت آیت الله ملک حسینی
۳۷	آیت الله ملک حسینی از منظر آیت الله حائری شیرازی
۴۰	خاطره ای از حضرت آیت الله ملک حسینی در عظم حضرت ایت الله خامنه ای
۴۰	نامه ها و مکاتبات تاریخی - سیاسی آیت اله ملک حسینی
۵۹	فصل دوم : تاریخ انقلاب اسلامی
۶۰	تاریخ انقلاب اسلامی در بویراحمدا
۶۹	انتخابات اولین تا دهمین دوره ی مجلس شورای اسلامی در بویراحمدا
۷۲	مقایسه انتخابات قبل وبعد از انقلاب و معرفی نخبگان بویراحمدا
۷۵	فصل سوم : سلسله قاجار
۷۶	سلسله قاجاریان
۸۲	حرکت سردار سپه (سردار اسعد بختیاری) به خوزستان
۸۲	غارت فرادنبه در زمان احمدا شاه قاجار در سال ۱۳۰۴ ه.ش
۸۴	نبرد بر سر املاک ممسنی
۸۶	جنگ دورگ مدین
۸۸	تفنگ کا دهراب رستمی و مسلح شدن میر غلام شاه قاسمی

۸۹	یاغی شدن میرغلام شاه قاسمی از سرتیپ خان
۹۱	ماجرای کشتن افسری به نام اکرم توسط میر غلام شاه قاسمی در سال ۱۳۰۳ ه.ش
۹۳	جنگ زرد شهنه
۹۳	کی لهراسب باطولی
۹۶	اولین گام کی لهراسب و میر غلام شاه قاسمی
۹۶	میثاق نامه میر غلام شاه قاسمی و کی لهراسب
۹۷	داستان کشته شدن افسری به نام حاجی خان ارمنی در سال ۱۳۰۳ ه.ش
۱۰۱	پایان حکومت قاجار و آغاز حکومت پهلوی در ۱۵ آبان ۱۳۰۴ شمسی
۱۰۱	جدول آغاز و پایان دوران حکومت قاجار
۱۰۲	مقایسه حکومت شاهنشاهی قاجار و پهلوی با جمهوری اسلامی
۱۰۳	فصل چهارم: رویدادهایی از سال ۳۰۴ تا ۱۳۲۰ ه.ش
۱۰۴	دستگیری میر مذکور از سادات سر قاسم و اعدام وی در سال ۱۳۰۵ ه.ش
۱۰۷	علت حمله سرتیپ خان به بی سخت و لوداب
۱۱۰	ماجرای کشته شدن شاهین خان، سردار مکرم، ملا محمد زکی مجیدیان و ملا غریب پناهی
۱۱۲	حمله سرتیپ خان به فرماندهی کی لهراسب در سال ۱۳۰۵ ه.ش
۱۱۳	عمران آبادی کاعلی باز پایدار، کاراهخدا محمدیان و لودابی پناهی
۱۱۵	جنگ دره سرد لوداب در سال ۱۳۰۶ ه.ش
۱۲۱	انتقام جنگ دره سرد توسط کی لهراسب و طایفه کی گیوی
۱۲۳	مدیریت طایفه کی گیوی تیره له درازی بعد از کشته شدن کا جانی و یوغ
۱۲۷	جنگ تنگ تامرادی در سال ۱۳۰۹ ه - ش
۱۲۷	علت وقوع جنگ تنگ تامرادی
۱۳۰	اوضاع و احوال بویراحمده در زمان حمله امیر لشکر شیبانی به منطقه
۱۳۱	نظر شورای جنگ بویراحمده برای مقابله با دشمن
۱۳۳	مسیرهای ورود دشمن به بویراحمده
۱۳۴	علت شکست نظامیان در مقابل بویراحمده ها
۱۳۵	خاطره ای از جنگ تنگ تامرادی
۱۳۵	یک درس از کی لهراسب به کسانی که می خواهند مبارزه نمایند و ندای آزادی سر دهند
۱۳۶	اسامی کشته های جنگ تنگ تامرادی
۱۳۷	اثر جنگ تنگ تامرادی بر خانواده های بویراحمده

۱۳۷	نقش قشقایی ها در جنگ تنگ تامردای
۱۳۸	اعلام آتش بس و پایان جنگ تنگ تامردای
۱۴۰	صلح و سازش بویراحمدهی ها با دولت با وساطت سردار اسعد بختیاری
۱۴۱	آمار نیروها و کشته های طرفین در جنگ تنگ تامردای
۱۴۲	ماجرای کشته شدن کی لهراسب در نوگک ممسنی در اسفند ۱۳۰۹ ه.ش
۱۴۴	ماجرای کشته شدن میر غلام شاه قاسمی در سال ۱۳۱۰ ه.ش
۱۴۸	برگ زربنی از کارنامه سرهنگ جهانبانی مسئول انتظامات در تل خسروی آن روز
۱۵۰	سرکشی میر عباس شاه قاسمی و رابطه او با مستر چیک انگلیسی
۱۵۲	رضاشاه و تشکیل هیات در بویراحمدهی ها برای سرکوبی مخالفان و اختلاف افکندن بین طوایف ...
۱۵۳	اختلاف بین خانواده کی محمد علی بهادر و کی مرادعلی یزدانپناه
۱۵۹	اختلاف بین خانواده ملا علی بنان و اولاد خلف
۱۶۲	فصل جم : جنگ سمیرم در سال ۱۳۲۲ هجری شمسی
۱۶۳	قشقایی ها و انگلیسی ها در جنگ جهانی اول
۱۶۴	حوادث بعد از جنگ جهانی اول
۱۶۶	جبهه قشقایی ها علیه انگلیسی ها در اباده فارس
۱۶۷	حمله نیروهای مخالف صولت الدوله به فیروز آباد فارس
۱۶۹	بختیارها و لشکر ۹ اصفهان
۱۷۰	تحولات گرمسیر
۱۷۱	سرچنار
۱۷۵	حرکت به سوی سمیرم
۱۷۲	علت عدم حضور کی علی خان و کی ولی خان در جنگ سمیرم
۱۷۵	طوایف بویراحمدهی ها و جنگ سمیرم
۱۸۳	حوادث بعد از سقوط سمیرم
۱۸۷	تحويل آلمانها به متفقین
۱۸۸	پیمان چم چیت (صلح بویراحمدهی ها با دولت در خصوص جنگ سمیرم در تاریخ ۱۳۲۳/۱۲/۲۰)
۱۸۹	خاطره ای از شول آلمانی با ملا ولی پناهی و کی هادی ایزدپناه
۱۹۰	دستاوردهای ایل قشقایی از جنگ سمیرم
۱۹۱	دستاوردهای ایل بویراحمدهی ها از مبارزه با متفقین و جنگ سمیرم
۱۹۵	تسخیر پادگان کازرون

۱۹۶	ملا اردشیر نگین تاجی شخصیتی که مقبولیت مردمی داشت
۱۹۹	فصل ششم : حوادث بعد از سال ۱۳۲۲ ه. ش. در بویراحمه
۲۰۰	تیره شدن روابط طایفه کی گیوی با بختیارها در سال ۱۳۲۳ ه. ش. و حمله به سه دهستان بختیاری
۲۰۴	دعوت ابوالقاسم خان بختیاری از بویراحمه ها
۲۰۵	پیمان سرگچینه در سال ۱۳۲۳ ه. ش.
۲۰۶	سهم ایل تامرادی از سررود
۲۱۰	اشغال دشتروم
۲۱۳	جنگ اول دشتروم معروف به نسه تلخدان
۲۱۶	ماجرای شب خون، آبادی اولاد خلف
۲۱۸	جنگ دوم دشتروم معروف به کلل سه تا
۲۲۲	جنگ سوم دشتروم، معروف به جنگ سفیدار
۲۲۶	خاطره ای از دوران اسارت مهندس مرتضی رهنما
۲۳۲	جنگ سرابتاوه در سال ۱۳۱۳ ه. ش.
۲۳۷	اختلاف عبدالله خان ضرغام پور با ملا علی
۲۴۵	فصل هفتم : غائله جنوب
۲۴۶	سقوط دولت مصدق و گرایش ملا ولی پناهی به رژیم پهلوی دوم
۲۴۹	اصلاحات ارضی
۲۴۹	خاطراتی از نظام ارباب رعیتی در بویراحمه
۲۵۰	احضار خوانین بعد از اجرای اصلاحات ارضی به تهران در بهار ۱۳۱۱ ه. ش. توسط محمد رضا شاه
۲۵۱	حمله به پاسگاه توت نده
۲۵۹	شوخی هایی در حاشیه جنگ با پاسگاه توت نده
۲۶۰	سرانجام نیروهایی که پاسگاه توت نده را خلع سلاح نمودند
۲۶۱	از بریم تا گجستان
۲۶۲	سرانجام نیروهای شورشگر بویراحمه پس از شکست پل بریم
۲۶	عوامل درگیری بین انقلابیون و ارتشیان در گجستان
۲۶۷	تمهید مقدمات برای حمله مجدد به برد بهمنی در گجستان
۲۶۹	نامه پروفیسور علی ملک حسینی به فرزند سر لشکر اردوبادی
۲۷۰	ملاقات بی بی شوکت انصاری و بی بی گردآفرین ایزدپناه با ناصرخان در زندان
۲۷۱	ماجرای کشتن کردی انصاری در مرداد ماه ۱۳۴۵ توسط آقا علی جفتا

۲۹۳	فصل هشتم: معرفی چند تن از شهدای بویراحمدا
۲۹۴	شهید محمد علی شهباز پور
۲۹۹	شهید محمد نبی صدیقی
۳۰۱	شهید خسرو اسفندیاری
۳۰۳	شهید محمد لطیف فر

www.ketab.ir

پیش گفتار

تاریخ علم است و ارزش آن در عبرت آموزی و پند گرفتن است. نخستین درس تاریخ فروتنی است. انسان سازنده تمدن است. کینه ها و دشمنی ها (نژادی) ریشه هایی در منشأ قومی دارد، اما به احتمال زیاد زاده تفاوت های فرهنگ اکتسابی در اخلاقیات، باورها، عادات و دین است، این کینه ها درمانی به غیر از تعلیم و تربیت انسانها ندارد.

شناخت تاریخ به ما می آموزد که تمدن حاصل تعاون و همکاری است که همه انسانها در آن سهیم باشند. تمدن میراث مشترک است و همه انسانها مدیون آن هستند.

اگر تعلیم و تربیت انتقال دهنده تمدن باشد کشور ما در حال پیشرفت است. تمدن موروثی نیست و هر نسل باید آن را فرا گیرد و در صورت عدم برنامه ریزی برای آموزش و یادگیری تمدن بدانید و آگاه باشید. تمدن خواهی مرد و انسان به دوران توحش باز می گردد. ملتی که تاریخ گذشته خود را نادیده انگاشته است، اشتباهات سنوات گذشته خود را تکرار می کند، کاری سخت و تأسف بار است. یک ملت باید به سجاوت داشته باشد همانطور که پیروزی هایشان را جشن می گیرند و از افتخارات گذشته احسان غرور می کنند به اشتباهات نسل های گذشته اعتراف و آنها را بررسی و علت را پیدا کند و از آنها عبرت بگیرد.

ویل واریل دورانت در کتاب درسهایی از تاریخ می نویسد: (تاریخ بیش از هر چیز خلق و ضبط این میراث است؛ پیشرفت عبارت است از ازدیاد، حفظ، انتقال و به کارگیری فزاینده این میراث. برای آن عده از ما که تاریخ را صرفاً نه به عنوان تکرار عبرت آموز حماقت ها و جنایت های انسان بلکه به صورت یادنامه شوق آفرین انسان های افریننده نیز مطالعه می کنند، دیگر گذشته تاریکخانه نوامیدی و وحشت ها نیست بلکه شهری منگوتی است، کشور پهناور اندیشه است که در آن هزاران قدیس، دولتمرد، مخترع، دانشمند، ... هنوز زنده اند سخن می گویند، تعلیم می دهند، صورتگری می کنند و نغمه می پردازند. مورخ از این که نمی تواند در حیات انسان معنایی غیر از آنکه خود انسان به آن داده است، بیابد، تأسف نخواهد خورد؛ بگذارید از این که ما خود به حیاطمان معنا و مفهوم می بخشیم، وگاه این معنا بر مرگ غالب می شود، احساس غرور کنیم. سعادت مند انسانی است که، قبل از مرگ، تا آنجا که می تواند از میراث تمدن خوشه چینی کند و آن را به فرزندان خود منتقل سازد. چنین انسانی تا واپسین دم حیات مدیون و شاگرد این میراث زوال ناپذیر خواهد بود، و می داند که این میراث پروراندۀ ما

انسان ها و حیات جاوید ماست). در سال ۱۳۴۱ بعد از خلع سلاح پاسگاه توت نده و حماسه گجستان در فروردین سال ۱۳۴۲ و توقف حرکت انقلابیون، در تاریخ ۲۲ / ۴ / ۱۳۴۲ هجری شمسی منطقه کهگیلویه و بویراحمد طبق تصویب نامه مجلس شورای ملی وقت، از استانهای فارس و خوزستان جدا و یاسوج خالی از سکنه به فرمانداری کل تبدیل گردید.

در اسفند ماه سال ۱۳۵۲ هجری شمسی فرمانداری کل به استان کهگیلویه و بویر احمد تبدیل گردید. روح همه کسانی که پا در رکاب نهادند، دست به ماشه بردند و جانشان را به خطر انداختند، آسایش را بر خود سلب تا آیندگان در آسایش باشند، و نظری بلند و همتی والا داشتند و ابره به اندام البرز نشینان انداختند و دهستان محروم را به استان تبدیل نمودند شادباد.

مطالب کتاب به سه قسم تقسیم می شوند

الف) - جنگ های قبیله ای که تزلزل اشتباهات گذشته و مایه سرافکندگی است و باید عبرت بگیریم تا تکرار نگردد.

ب) - جنگ های ملی است که این نگرانی برای دفاع از شرف و ناموس و وطن و عدم غارت سرمایه های ملی و مبارزه با بیگانگان و حفظ مونس دینی و ملی و برای استرداد حقوق تضییع شده بود و بر آنها افتخار می کنیم و آن افتخار را جشن می گیریم.

ج) - معرفی نخبگان است که این نخبگان نتیجه تلاش علمین و صاحب منصبان حوزه تعلیم و تربیت است که بر آنها افتخار می کنیم و تلاش می کنیم تا پی سرفتهای جدیدی حاصل گردد. از همه کسانی که در نوشتن این کتاب همکاری نمودند از جمله: استاد گرامی جناب آقای حاج سید محمد نیک نژاد که طلای دیانت با نقره سواد با مس شجاعت و شجاعت و روی مهمان نوازی و سخاوت و شیشه صداقت و قلع محبت و عطوفت در او آمیخته است و آقای حاج محمدحسین محمدیان که همه رویدادهای تاریخی بویراحمد در سینه او حبس است و فرهنگیان فرهیخته از جمله: صدراله طیبی، بنیامین محمدیان، آلا حسین فرشاد و مهندسین شهاب پورمحمد و مریم کمائی مقدم کمال تقدیر و تشکر به عمل می آید.

الله رضا محمدی نیک

بهار ۹۸